

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenhetedik évfolyam.

6. szám.

Debrecen, 1927 február 5.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A protestáns név.

Sok protestáns van, akik nem nagyon büszkék erre a nevükre. Ez hozzátartozik egy bizonyos fajta protestáns gondolkodáshoz, amelyik abban áll, hogy a protestantizmust minél jobban befeketítse. Hiszen ki ne hallott volna már efféle beszédek: „Mégis csak bosszantó, hogy mi ne tünjünk fel soha egyébként, csak protestáló ellenzéknek; olyanoknak, akik mindig csak haragszunk mindenre és mindenkire; akik tagadunk, akik visszautasítunk. Ez elvégre is ártalmunkra van...”

De hát tudják-e azt sokan az én olvasóim közül, mit jelent ez a „protestáns” név?

Pontosan én magam sem tisztáztam ezt a kérdést magam előtt egészen mostanig. Egy angol ujság (The Bible Witness 1927 január) rögzítette meg a minap ebbeli gondolataimat.

Az Ap. Csel. 1:8-ban így szól az Úr Jézus: „Lesztek nékem tanúim...” Az első pünkösd napján Péter ezt mondja: „minek mi mindnyájan tanúbizonyságai vagyunk”. (Csel. 2:32). Fáinak, miután Agrippa előtt beszélt, ezeket mondja az Úr: „azért jelentem meg néked, hogy téged... bizonyossággá rendeljelek...” (Csel. 26:16.). A Jelenések könyve Jézust „hű tanúbizonyság”-nak nevezi (1:5). Ezek a szavak: *tanú, bizonyosság, tanúbizonyság* 174-szer fordulnak elő az Újszövetségben. A görög szövegben mindezek a helyeken *martys* olvasható (a mártír szó eredeti alakja!) — aminek latinul *testis* a megfelelője. Ez a *testis* szó rejlik benne a latin *protestari* igében. *Protestari* tehát bármely jó latin szótár bizonyossága szerint nem annyit jelent, mint *tiltakozni*, hanem ezt jelenti: *bizonyosságot tenni, tanúskodni valami mellett, határozottan állítani valamit.*

A protestáns szó nem olyan embert jelent, aki tagad, hanem olyant, aki állít.

*

„Mindig csak állít, tehát sohasem tagad, nem bírál, nem vet el semmit?” — kérdezhetné valaki meglepődve.

De igen. A napfénynek is mindig megvan a maga árnya. Minél tisztább és erőteljesebb a napfény, annál élesebbek az árnyékok is és annál tisztábban meg lehet őket különböztetni a fényről. Délen, szép napsütéskor, szinte pence-cillussal ki lehet vágni a földből az árnyékok kövonalait. Csak a sápadt, halovány, ködburkolta északi napfénynek nincsen árnyéka: ott nem lehet megmondani, hol kezdődik az árnyék és hol végződik a fény.

A lelki világot az Igazság napfénye élteti. Azért tehát szüntelenül protestálni kell: azaz tanúbizonyságot tenni az Igazság mellett.

*

Igy „protestáltak” az evangélikus rendek a híres speyeri birodalmi gyűlésen is, amely „protestációból” eredt a protestáns név is. A gyűlés pápás többsége olyan határozatot hozott, amely tagadta és megsemmisítette a lelkiismereti szabadságot. Erre az evangélikus rendek fölkeltek és tanúbizonyságot tettek („protestáltak”) a lelkiismeret szabadsága mellett, Isten színe előtt. Egészen ugyanolyan volt ez a helyzet, mint mikor Péter és János ott állanak a jeruzsálemi nagytanács előtt, amely meg akarja nekik tiltani a Jézus nevében való prédikálást. Ők pedig felelvén, mondának: „Vajjon igaz dolog-e Isten előtt, rátok hallgatnunk inkább, hogynem Istenre, ítéljétek meg!” (4:19.)

Hol van itt is, amott is a tagadás, a merő tiltakozás?

És vajjon nem a szó szoros értelmében *protestánsok* voltak-e minden időben a Jézus Krisztus igazi tanúbizonyságai, igazi — mártírjai?

*

Ó, csak megint volnának ebben a világban igazi *protestánsok*, akik visszautasítva minden tévedést, bátran állnának föl tanúként minden igazság mellett.

Am kritizálják és befeketítik be a protestáns nevet — én telve lelkesedéssel, hálával, sőt fiúi büszkeséggel hajtom meg magam mindazok előtt a tanúk, mártírok előtt, akik rámhagyták örökül ezt a nevet.

Érzem, hogy ez a protestáns név túlságosan is szép az én számomra és én méliatlan vagyok rá. Hanem azért Isten kegyelméből mégis csak protestáns, tehát bizonyágtévő vagyok én, s főképen: *akarok az lenni.*

Doumergue Emil

(Christianisme au XX. Siècle 1927. 3. sz.)

Mindnyájunk nagy öreg tanítója maga is folyton tanul még, jól benne a 83-ik esztendejében. És — az igazi nagyság, bölcsesség és kereszténység ismertetőjeleként — nem szégyenli bevallani, ha valamit eddig a közvéleménnyel együtt ő is rosszul tudott. Annál kevésbé szabad ezt nekünk szégyellenünk. Mi annyira megrögzöttünk a „protestálásnak“ tiltakozásként való alkalmazásában és értelmezésében, hogy meg voltunk győződve, öseink „protestálása“ is merő tiltakozás volt csupán — és emiatt újabban szokássá lett köztünk a szép protestáns nevet pironkodva háttérbe szorítani a református vagy kálvinista nevezetek mellett, amelyek nem kevésbé szépek, sőt színesebbek amannál, de *egy csöppel sincs több pozitívum bennük*, mint a protestáns névnek etymologiai-
lag és történelmileg egyedül helyes eredeti értelmében. Olvassa el bárki a speyeri protestatio eredeti szövegét s szembeszökőleg megláthatja, mennyire nem tiltakozást jelent abban a felségesen ünnepies „*protestamur!*“ Hogy a protestari“ ígéhez a „tiltakozás“ mellékértelme csak a korcs újkori latinságban ragadt, azt napnál világosabban bizonyítja az, hogy régibb és újabb nagytekintélyű latin szótárak: Calepinus, Szenczi-Bod, Du Cange, Finály a protestari szó magyarázatában a *tiltakozást még csak meg sem említik!*

Protestáns nevünket tehát épp oly kevésbé van okunk szégyellenünk, mint a reformátust. S ha emehhez boldogan és büszkén ragaszkodunk evangéliumi vallásosságunk kálvini következetességének és bibliai tisztaságának kifejezésére, ragaszkodjunk épp oly boldogan és büszkén amahhoz is, különösen akkor, ha egyéb, evangéliumi alapon álló hittestvéreinkkel való nagy és szent közösségünkről vagyunk szó. Amint Kant szerint: „*Anschauung ohne Begriffe blind, Begriffe ohne Anschauung leer*“ — úgy itt is elmondhatjuk, hogy a kálvinizmus protestantizmus (= evangéliumi egység) nélkül vak, a protestantizmus viszont kálvinizmus nélkül üres!

R. I.

Mit várhatunk a rádiótól?

Nagyon sokan könnyű gondolkozással térnek napirendre a rádió találmánya felett.

Egyik-másik felületesebb gondolkozású ember így tűnődik felette: Ez is csak olyan találmány, mint a grammofon. Ma még rajonganak utána. Holnap kimegy a divatból.

Holott a rádió korszakalkotó találmány.

A grammofon, avagy a telefon, csak másod-harmadrangú találmány a rádióhoz képest.

A rádió éppen olyan fontos, elsőrangú találmány, mint a delejtű, avagy a könyvnyomtatás volt annak idején.

Felesleges dolog itt arról beszélni, hogy a delejtű, mint hozta magával Amerika felfedezését. Maradjunk meg csak a rádió öreg nagyhátyja, a könyvnyomtatás mellett.

A könyvnyomtatás közkinccsé tette a papírra vetett igazságot, bibliai nyelven az „igét“. Az „ige“ erejét és győzhetetlen hatalmát hatványozott méreteken fogja emelni a rádió.

Persze, ennek az egyszerű igazságnak nagyságát és hatalmát ma még mérlegelni is alig vagyunk képesek. Akik azonban gondolkozni szeretnek és tudnak, máris sejtetik annak a hatásnak körvonalait, amit a rádió fog az eljövendő évtizedekben kiváltani.

Hiszen, ha mélyebben vizsgáljuk az egyes korszakalkotó találmányok eredetét, mindig rájövünk arra az igazságra, hogy minden korszakalkotó találmány egy-egy remek symbolum. Remek symboluma annak a kornak óhajáról, reményeiről, vágyairól, amelynek idején egy-egy ilyen találmány létrejött. Vagy bibliai nyelven szólva: „*Testet öltött*“.

János evangyelistát már a régi írásmagyarázók is, mint bölcsészt emlegetik. S valójában, temérdek igazság van kifejezve ebben a jellemzésben.

Hát kell-e annál nagyobb, elmélyedésre való szentebb eszme, amikor Krisztus születéséről így emlékezik meg: És az Ige testté lett. (Ján. I. 14.).

Minden testet öltött nagy eszme, minden nagy gondolatnak valóraváltása, emlékeztet bennünket a Megváltó születésére, amikor az Ige testté lett.

Gondolkozunk csak egy kicsit a rádió eredete, létrejövetele felett. Nem kell hozzá semmiféle nagy történelmi tanulmány, mert szemünk láttára folyt le a világháború előkészítése s annak irtózatossá következményei. Láttuk 12—13 esztendővel ezelőtt a rettenetes fegyverkezést, hallottuk a nagy kardcsörtetést. — Éreztük, sejtettük, hogy van valami a levegőben, ami nagy időket, gonosz időket hozhat reánk. De azért, mint művelt emberek, a világért sem hittük volna, hogy olyan óriási méreteken fog reánk zúdulni a háború Molochja, amint bekövetkezett.

Én legalább sohasem tudom elfelejteni, hogy amikor lent a délvidéken, mint ittebei lekipásztor a legelső ágyúlövéseket hallottam Belgrád felől, — dacára annak, hogy az ott élő szerbek előbb sejtették velem a bekövetkezendő nagy időket, mintha színmagyar vidéken éltem volna, — bizonyos kételkedéssel mondtam magamban: Lehetetlen dolog, hogy a huszadik században újra megismétlődjék egy-egy olyan vérontás, mint annak idején

Lipcsénél, Waterlooánál, avagy később Sebastopolnál.

Óh, de mennyire megismétlődött! S mi-csoda irtózatossá méreteket? Erről majd csak a későbbi történetírók fognak igazi statisztikát szolgáltatni. Hogy mennyi rengeteg halottja volt például a gorlicei áttörésnek, vagy a második belgrádi ostromnak, avagy a piavei átkelesnek, — ezt majd csak később fogjuk megtudni egész valósággal.

Vajjon csodálkozhatunk-e azon, ha a műveltebb népek, nemzetek körében egy vágy, egy szent óhaj kerekedett felül, amelynek tartalma ennyiből áll: Közelebb kell hozni egymáshoz a népeket, nemzeteket, hogy megértsék egymást, hogy a háború rémes furiája béklyók közé legyen verve, az emberi lehetőségek törvényei szerint.

A rádió ennek a váagnak, óhajnak remek symboluma. Jött, megérkezett. Hozta az idő, a korszellem.

Ma még csak bámulunk rajta. Néhány év múlva azonban csodálkozni fogunk azokon a változásokon, amelyeket ki fog váltani egyházi és társadalmi téren.

A könyvnyomtatás hatása is, legelőször az egyházi élet keretein belül volt észlelhető. Így leszünk a rádióval is.

A könyvnyomtatás hozta a reformációt. A rádió is rövidesen bele fog avatkozni az eklézsia dolgaiba. Sőt részben már is beavatkozott.

Az orosz bolsevizmus például már is emlékeztet bennünket azokra az időkre, amikor Luther Márton és fejedelmi pártfogói, a földosztó anabaptistákkal voltak kénytelenek szembeszállani.

A rádió-korszak kezdetén, a nagy görögkeleti egyház már is megkapta a hadüzenetet. Sőt lehet azt is mondani, hogy ez a nagy, hatalmas egyház, részben már is csődöt mondott. S ne áltassuk magunkat, mert megjön a hadüzenet lassanként más tájakra, más egyházakba, hozzánk is.

Nekem legalább olyan különösen esett, amikor az őszi katolikus nagygyűlésen hangok hallatszottak a kapitalizmus ellen.

Mondhatom, hogy, bizonyos humoros érzések között olvastam ezen sorokat.

A „túltengésben szenvedő“ kapitalizmust támadták itt, a kapitalizmus bajnokai és felkent vezérei... Sejtve, érezve, hogy baj van valahol. De azt már a világért sem mondották volna ezen a nagygyűlésen, amit négyszáz esztendővel ezelőtt Luther Márton mondott:

Vissza az evangéliomhoz, a bibliához! Dehogyan is hangsúlyozták volna, hogy a kapitalizmus veszedelmes kinövéséi ellen a mi egyetlen orvosságunk ennyiből áll: Az evangéliom szemüvegén át kell néznünk, vizsgálnunk a gazdagság és a szegénység óriási problémáját.

Pedig hát előbb-utóbb kénytelenek lesznek a túlsó táborban is így beszélni és így érezni. Sőt így cselekedni.

Ma még püspöki rendeletre el lehet egyik-másik róm. kath. atyafit attól tiltani, hogy a rádió református predikációt hallgasson. Ma még cenzura alatt lehet tartani a rádiót is. De sejtethetjük jól, hogy mindez nem tarthat örökké.

Hiszen a rádiót nem mi „eretnekek“ találtuk fel. A rádióknak — mint szellemesen mondá egyik újságírónk — ősatya a villamosság első felfedezője volt. A rádió jött. Hozta az idő, a korszellem. Hozta pedig abból a célból, hogy közkinccsé tegye az előszó, az „ige“ hatalmát.

Annyit már is sejtethetünk a jövő ködfátyolán keresztül, hogy úgy az egyházi, mint a társadalmi életre, egyedül csak tisztító hatása lehet és lesz a rádióknak. Bálványokat fog ledönteni ez a világraszóló találmány.

A könyvnyomtatás feltalálása is bálványokat döntött le annak idején. A rádió hatása azonban még nagyobb, még hatalmasabb méreteken fog kifejezésre jutni.

S a modern egyházaknak, felekezeteknek feltétlenül számot kell vetni ezzel a helyzettel.

Bizonyos mozgás, tevékenység, — hála Istennek, — már is mutatkozik a mi soraink között. Gondolkozó, elmélyedő lelkek előtt például, ez adja magyarázatát, a mostani nagy belmissziói mozgalmaknak is.

De ez magában véve nem elég. A belmisszió csak külső keret, csak szolgálat. Nagyobb kérdés az itt, hogy mimódon leszünk képesek fenntartani a jövő idők egyházait, papjait, tanítóit stb.?

Az a sokszor leszavazott „központi pénztár“ nem tréfa dolog. Valamint az a másik ezzel összefüggő kérdés sem, hogy mimódon leszünk képesek a „tehetséges ifjakat“ a papi pálya részére megnyerni, meghódítani?

De bízunk Istenben s a magunk erejében, munkaszeretetében.

Elődeinket amaz ősi jelszó, a debreceni kollégium jelszava vitte, ragadta mindenkor előre: Imádkozzál és dolgozzál!

Ma még többnyire csak imádkozunk. Érzünk, sejtünk valamit a jövőből. Tehát tesszünk is valamit. Belmisszióskodunk.

De eljön az idő, sőt itt van már ablakaink előtt, amikor a rádió korszaka komoly nagy munkára, nagyfontosságú elhatározásokra fog bennünket sarkalni. Annyival inkább is, mert a történelem, mint szokták mondani: Megismétlődik.

A könyvnyomtatás feltalálása s a törökök inváziója után a protestantizmus mentette meg és tartotta fent a magyarságot. A rádió korszakával érkezett meg — fájdalom —, szegény magyar hazánk feldarabolása. A jelek azt mutatják, hogy a protestantizmusra újra nagy küldetés vár.

Ennek a küldetésnek a betöltésére, a magyar protestáns öntudatnak a legelső alapkelléke, s reánk nézve a legszentebb feladat a világon.

Baráth Imre.

Egyház

Diakonisszák alkalmazása a gyülekezetekben.

Örömmel olvastam a Debreceni Protestáns Lap 5. számában, hogy a miskolci gyülekezet diakonisszát állított az egyház szolgálatába, kinek kötelessége „a testi és lelki nyomor kiküszöbölése és enyhítése; kórházi betegek látogatása, vasárnapi iskola, foglalkozás a református háztartási alkalmazottakkal”. A cikk e megjegyzéssel záródik: „követendő példa minden gyülekezet számára”.

Mivel magam is foglalkozom azzal a gondlattal, hogy gyülekezetünk diakonisszát állítson be az egyház szolgálatába, sőt ezen gondolatot egy lelkészi belmissziói körben gyűlésen kifejezésre is juttattam, ahol is egy indítvány keretében feltártam ennek szükségességét és óriási erkölcsi erejét, valamint azt, hogy erre minden gyülekezetnek gondolni kell s rendszeres szervezett állások létesítésével meg is lehet oldani, legyen szabad pár szóban kifejtenem, hogyan gondolom én ennek keresztülvitelét s mi lenne a diakonissza kötelessége.

Sok nemes terv megvalósítása az anyagi kérdésen szokott hajótörést szenvedni. Éppen ezért jelen kérdésnél is legelső sorban ezt kell megoldani s mivel a diakonissza állások szervezése csak akkor bír létjogosultsággal, ha állandó fennmaradásuk biztosítva van; oly állapot kell e célra teremteni, melynek kamataiból, esetleg csekély egyházi hozzájárulással a diakonissza anyagi gondoktól mentes, — díjlevél-szerű javadalommal — megélhetése biztosítva van. Ez állapot meg lehet teremteni úgy, mint ahogy egyházunk is teszi, hogy költségvetésileg bizonyos összeget tőkésít mindaddig, míg annak kamata legalább háromnegyed részben elegendő nem lesz a kitűzött célra. Mindenesetre ilyformán kell vagy öt esztendő ahhoz, hogy megfelelő alap legyen, de azt hiszem, ahhoz is, hogy megfelelő számú diakonissza álljon egyházaink rendelkezésére.

Igy megoldást nyervén a diakonissza kérdés legfontosabb része (sajnos, hogy annak kell tartani), kötelességeit — némi eltéréssel a miskolciétól — a következőkben kívánom összefoglalni:

Belmissziói képesítésüknek megfelelőleg végeznék mindazon munkát, melyet a lelkész másnemű elfoglaltsága miatt vagy nem tud, vagy pedig férfiúi voltánál fogva nem végezhet (olyan természetű beteg nők vigasztalása, kiknél lelkész nem jelenhet meg).

A testi nyomorúságnak nemcsak lelki vigasztalással, de esetleges balesetknél első segélynyújtással, kórházból kikerült, de még házi kezelés alatt álló betegeknek ápolásával

éppen falusi gyülekezetben, hol orvos csak öt-tíz kilométerre található, lehet elérni a legtöbb eredményt s van szükség oly lelkiismeretes, buzgó munkásra, mint a diakonissza.

A szegénygondozás, az anya-, gyermek- és csecsemővédelem, melyet most gyülekezeteink vagy rosszul, vagy sehogysem végeznek, szintén megoldást nyerne.

Végül az anya- és csecsemővédelemmel kapcsolatosan kötelességünk lenne, különösen falvakon, a szülész női teendők ellátása. Ennek meg gondolására az ad okot, hogy egyesek lelkiismeretlen szülész nő segítségével sok oly gonosz dolgot megtesznek, mely nemcsak egyházunk és nemzetünk lélekszámának — bár lassú — de folytonos apadására, hanem az erkölcsi lezüllesztésre is vezet. Ma már sokat nem tart vissza a tiltott szerelem esetleges következménye, de meg a házasságban élők is sokszor gonosz dolgokra hajolnak, minek, saines, de talán mégis méltán, megadják az árát. De ajánlatos lenne a kétséget kizáró nagy felelősséggel bíró dolgot már csak azért is diakonisszára bízni, mert sok helyütt — mint Besenyődön is — nincsen okleveles szülész nő s ha van is, ez orvosi szakmába vágó dolgot néhány havi kurzusukon oly tökéletlenül sajátítják el, hogy bizony gyakori eset az, hogy segédkezésüknek anya és gyermek áldozatul esik, ha nem is rögtön halállal, de örökös nyomorúsággal.

A diakonisszák e nemű munkája is ingyenes volna, különösen a reformátusoknál; ha valaki mégis honorálni kívánná, úgy csak a diakonissza-alap növelésére volna az fordítandó.

Lehet, hogy az itt felsorolt munkák mindegyike nem hármlik városi diakonisszára, hiszen ott vannak orvosok, kórházak, stb. De míg városban talán a lelki nyomor nagyobb, addig falvakban ez irányban is kell dolgozni, ha azt akarjuk, hogy egész munkát végezzünk.

Hasson oda azért egyházi főhatóságunk, hogy diakonissza-intézeteink kibővítsenek s anyagiilag megerősítsenek, hogy kellő számú diakonissza képzésére alkalmasak legyenek. Képzésük a szülész körébe vágó orvosi elméleti és gyakorlati tudással gvarantáltassék. S egyben fejtsen ki erős propagandát, hogy minél többen jelentkezzenek a diakonissza-intézetbe való felvételre.

Hogy az anyae gyház milven viszonyban marad a diakonisszákkal, meddig lennének egy-egy állomáson stb., ezek részletkérdések. A fő dolog az, hogy fölbuzdulva Miskolc példáján, fogion össze az egész magyar kálvinistaság, s állítson diakonisszát az egyházak szolgálatába, mert ama sok szép eredménnyel kecsegtető belmissziói programot, melyet egyházunk vezetőse a tizenkettedik órában tűzött ki, csak akkor tudjuk megvalósítani, ha a lelkészeknek ilyen képzettségű segítő társai lesznek.

Besenyőd.

Varga Károly,
református lelkész.

Iskola

Kerekes Ferenc pedagógiai levelei.

Előző közlemény a múlt évfolyam 42-ik lapján.

Most már megtehetjük észrevételeinket Kerekes szavaira, amit ezután még hozzáad, nem zavarja a megértést.

Mi volt az a *gradus*? Lényegét már mondtam: *classificatio*, mely lényegesen különbözött a maitól s ha félre nem értenék szavaimat, azt monhatnám, hogy igen hasonított a proletárdiktatúrától behozott osztályozáshoz. Volt egy megfelelő és meg nem felelő osztályzat: az elsőt hívták „prima classis“-nak, a másikat minnek is nevezhették volna másnak „secunda classis“-nak. Akik mégis nagyon kiváltak az első fajtákból, azokat megkülönböztették az immár kifejezőbb „eminens“ = kitűnő classissal. Ma már 4, sőt 5 osztályzati fok van, nem tekintve az átmeneteket: kitűnő, jeles, jó, elégséges, elégtelen. Ezek közül tehát a „jeles“ és „jó“-nak messzebbmenő történelmi múltja nincs, de az elégségest a debreceni diák ma is „primának“ hívja („beprimáztam“), noha latin nyelvi ismeretei első lépcsőjén hékeltlenkedve etimologizálja. Ámde azért a 3-as csak „prima“ maradt mindmáig, még ha magyarázatát egy sem tudja már. A 4-est (vagy 5-öst) meg szekundának hívják országshoz, sőt az ország határain túl is.

Az év végén a legfőbb feladatai közé tartozott a professoratusnak megállapítani, hogy ki érdemes a következő évfolyamra átmenetelre, ki nem s kik a különösen kiváló. Ezek a névoszlopok sokszor a tanári jegyzőkönyvekben is megtalálhatók, de külön könyveket is vezettek róluk. Hogyan, hiszen igen fontos szerepet töltöttek be a kollegium életében: ezek alapján osztották a jótéteményeket. S épen itt tér el, a cél szerint, a maitól a régi rendszer, mely minden külső látszat ellenére is összehasonlíthatatlanul tökéletesebb képe volt úgy egyútt az osztálynak: minden oszlopban az elsőtől az utolsóig végig csinálták a rangsort: aki egy arnyalattal jobb volt a másíknál, az eleje került. Az osztályokban is rendszeresen eszerint ültek a jobbak előbb. Elképzelhető sok baj volt vele, de a célnak így feleltek meg. Úgyhogy, mikor a Helytartó Tanács követelése nyilvános, állami beszámolóiban örlik az eddigi gradu szerinti csoportosítást (1829 nov. 18-i tanári jkvi bejegyzés) s betűrendes névsort kell csinálni és mindenik tanuló neve után összehasonlítás nélkül utána írják a calculust, a professoratus kérésére a *superintendens meq hagyja házi használatra a beneficiumok osztásánál eddig is jó szolgálót tett gradust*. A bukottak előtt kaptak a következő évfolyam emnerei jótéteményeket. Csak ezután jöttek a magasabb osztály secundáisai. Nem volt ugyanis olyan katasztrófális jelentőségű a secunda, mint ma, hogy éveket veszítettek volna miatta. Sőt afelől még beneficiumban is vígan részesül-

hettek és részesültek is. Nincs rá példa, hogy valakit csak azért, mert secunda classisbeli lett, megfosztották volna a bentlakástól, vagy alumneumtól. Ezek felmentek társaikkal a következő évfolyamra is, de bizonyos idő teltével számot kellett adni róla, hogy pótolták-e mulasztásaikat, rendszerint karácsonykor. Akár az összes tárgyakból is megbukhattak, mégis javíthattak.

A Helytartó Tanácshoz küldendő semestralis relatióban ezután azokat teszik secunda classisba, akik reiectiót érdemelnek. Ime, így alakul ki a „szekunda“ mai értelme. Ugyanekkor *nyíltan elrendeli* a superintendentialis conferentia, hogy a termekben *társadalmi rang szerint üljenek a tanulók*. A professoratus viszont megtoldja az intézkedést egy leghátsó, ú. n. „szamárszék“ behozásával, mely a falusi ideológiában mindmáig él, és a „rendetlenkedők széké“-vel.

Kerekes nem volt megelégedve az új, — lényegileg régi — renddel. 1836 ápr. 11-i tanári jegyzőkönyvi bejegyzésben olvasom javaslatát, tárgyilagos igazságra törekvése jelét. Eddig a professzorok tetszésük, meggyőződésük szerint határozták meg egy-egy tanuló helyét a gradusban. Kerekes számszerű, egyéni tetszéstől független végeredmény kihozására törekszik. Szinte a modern kísérleti pedagógia és athletikai versenyek pontozása jut az ember eszébe. „A beöltözötték rendsorát legigazságosabban úgy lehet kicsinálni, ha azon calculusok, melyeket ezek mindegyik tudományból illető professzoroktól nyertek, mathematicae, arányszerűleg összevételek“. El is fogadta a professoratus s megbízta Kerekest, hogy tanítsa meg erre a sok pepecseléssel járó munkára — a contrascribat. Ki is dolgozta ezt a „combinált rendsorkészítés“ módját, melyet egészében elfogadott a professoratus, hozzátevéen, hogy „akiknek az egész iskolai esztendőben tanult minden tudományaikat összevéten, megannyi, vagy még több órai leckéjükből volt 2-dajok, mint nem, általánosan visszavettettek,“ mert ezt a sok mulasztást pótolni is, az újjal is lépést tartani úgy sem tudják. Ime, most már megszorítják a javíthatás terjedelmét. Ezen az úton jutott el a fejlődés a mai fokig, amikor már nem is az osztályzatok fele, hanem 3, sőt 2 „elégtelen“ elég a visszamaradásra. A Kerekesféle új rend szerint lett: eminens, secunda és visszavetett classis.

Ime, ha a szegényebb, polgári elemek is háttérbe szorultak, még inkább elképzelhető a *szolgatanulók* sorsa. Neveze es intézménye ez a protestáns oktatásnak: mint annyi sok minden, reformáció-korabeli német, sőt e közvetítéssel katolikus eredetre megy vissza. Mint a szerzeteseknél s iskoláiknál meg volt a koldulásból-élés, amit főleg szolgai teendők próbájára vetett novitiusok, meg szegény iskolás gyermekek végeztek — tudjuk, maga Luther Márton is ének-kérégetése közben tetszett meg Kotta Konrád özvegyének —, úgy a jellemzőleg demokratikus irányú protestáns oktatásban is megmaradt. Lehetővé tette ugyanis ez a módszer, hogy földhöz ragadt szegény tehetségek is tudtak feltörni illő helyükre. Igazi „tehetség-

mentő" intézmény volt ez, aminek annyi sok fényes szellemet köszönhet a magyarság. A debreceni professzorok között is sok volt, aki ilyen sorsból emelkedett a kathedrába: maga Kerekes is szolga-tanuló volt hajdan. Innen az a feltékeny, gyöngéd szeretet, amellyel ő is, de általában az egész professzorus is kíséri a szolgák helyzetét. Nagy szerepe volt ennek a szerény, sokszor épen szolga sorsból való professor rekrutálásának: az iskola az maradt, ami kezdettől fogva volt: a szegények iskolája; a professzorus éberem figyelt és figyel, el egészen a legújabb időkig. Például halásan emlékszem az én kedves igazgatómra, aki nemes gyöngédséggel tartott meg kétségbeejtően nehéz viszonyaim közt az V. osztályban. Mi lett volna, ha csak jólét ölében nőtt, há yaveti emberek állottak volna az oktatás élen. Bizony nem lett volna Arany János, de Csokonai sem...

(Nagykőrös.) (Folytatjuk.) **Dr. Törös László**

Külföld

A német birodalomban a legújabb hivatalos adatok alapján még körülbelül 650,000 hadirokkant részesül állami illetményekben. Ezek közt van kb. 40,000 tudóbajos, 2700 vak, 20,000, aki félkezét, 44,000, akikellátását veszítette oda. A birodalom összes évi kiadásainak kb. egyharmad-része ezeknek a hadirokkantoknak, illetőleg a hadiözvegyeknek és hadiárva-knak az illetményeire fordítatik. — Ez adatok után érdekes volna tudni, vajjon Németországon is annyi valódi és ál hadirokkant *koldul és házal-é*, mint amennyi (a magyar és a keresztyén név örök szegényére) minálunk.

Egyházi zászlót fogadott el a németbirodalmi protestánsok legfőbb szövetséges fóruma (a Deutscher Ev. Kirchenausschuss) fehér alapon sötétvioletszin kereszttel. — A Ref. Kirchen-Zeitung csipősen jegyzi meg hozzá: „*Es fehlt uns in der Tat nichts nötigeres, als die Kirchen-fahne!*“

A groningeni „gereformeerde“ gyülekezet, mely mindössze 10,000 lélekből áll, eddigi négy templomához most akarja építeni az ötödikét: a szükséges 50,000 forintot a hívek, akiknek nagy része anyagilag éppen nem fényes helyzetben levő kisember, egy hónap alatt nemesak összehozták, de 8000 forinttal túl is fizették.

A francia protestánsok három theologiai fakultásán (Páris, Strasbourg, Montpellier) mindössze 91 francia nemzetiségű hallgató van, szemben 67 idegennel. Az egymillió francia protestáns már évek óta súlyos lelkeszhiánnyal küzd — ami egyébként világjelenség, amely előbb-utóbb minálunk is meg fog jelenni, ha idejekorán elébe nem állunk; a mostani látszólagos túltermelésünk a lelkeszhiánnyal szemben csak átmeneti jelenség.

Apácák kezelésében van két németországi nagyszálló: a müncheni „Pfälzer Hof“ és a stutt-

garti „Europäischer Hof“. — Csakhogy ám a katolikus Münchenben négy hatalmas protestáns „Christliches Hospiz“ is dolgozik!

A német katolikus hősi halottak emléknapjára a porosz püspöki kar a pápa jóváhagyásával az országostól eltérő külön napot tűzött ki. Ha a protestáns többségű Németországban is lehetséges ma ilyesmi: hogyné volna lehetséges — egyebütt?!

A bajor kormány minden néven nevezendő ügy nyilvános, mint zártkörű táncmulatságot tiltott az egész adventi és az egész böjti időszakra, karácsony estéjére és első napjára. Ez alól csak a nagy idegenforgalmi helyeket vette ki.

Olaszország a káromkodást törvénnyel sújtja. Az ország katolikus egyháza pedig nagy társadalmi hadjáratot indított a káromkodás ellen. A gyártulajdonosok a munkásokkal kötött szerződésekre fölveszik azt a kikötést, hogy káromkodás esetén azonnal elbocsáttatnak.

ri.

Halottaink

Konrád Géza, ügyvivésárhelyi lelkész január 18-án elhunyt, temetése január 20-án ment végbe. A szertartást Sulyok István püspök és Csernák Béla egyházkerületi főjegyző végezte. A temetésre nagyszámmal gyűltek össze a rokonságon kívül, lelképásztorok is, akik a megboldogultban hűséges, szolgálatkész kartársat veszítettek. Áldott legyen emlékezte!

Különfelek

Gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnokunkat január 17-én megoperálták s most már teljesen felgyógyult. Rövidesen üdvözölhetjük ismét körünkben egyházi életünk kiváló vezérét.

Az országgyűlés elnökségében az alsóházban Puky Endre, a felsőházban pedig Thaly Ferenc reformárus vallású.

A felsőház megalakulása után Baltázár Dezső püspök beszédet mondott, melyben üdvözölte Wlassics Gyula elnököt, általános tetszés közt hangsúlyozta, hogy a nemzet java a jogfolytonosságnál is előbb való és rámutatott az 1848: XX. t.-c. végrehajtásának szükségességére.

Az országgyűlés megnyitása napján a Kálvin-téri templomban ünnepi istentisztelet volt, melyen Ravasz László püspök teljesített szolgálatot s Bethlen István gróf miniszterelnök is megjelent.

A Tisza István Tudományos Társaság felolvasó ülése február 1-én, d. u. 5 órakor a kollégium dísztermében volt s ezen a 70. életévét most jubiláló dr. Erdős József egyetemi tanár tartotta székfoglalóját előkelő hallgatóság je-

lenlétében. Dr. Erdős József professzor Jézus csodatételei címmel tartott rendkívül érdekes tudományos előadást.

A derecskei gyülekezet Világosság című lapjából olvassuk: „Ezután is ismételtén tudomására hozzuk egyházunk tagjainak, hogy azok, akik nem kötötték meg házasságukat egyháziilag, vagy születendő gyermekeiket más vallásra adták, nem tekintetnek egyháztagoknak, kereszt szülők nem lehetnek, házasságkötésnél tanúkul nem fogadtatnak el, az úrvacsorától eltiltatnak, mivel cselekedeteikkel és hitelenségükkel saját maguk szakították ki magukat a gyülekezet kebeléből. Ez az intézkedés mindaddig érvényben áll, míg az egyházat meg nem követik!” Derecskén szükségesnek tartják ez intézkedést, pedig csak 4-en adtak reverzalist és 4 tiszta és 4 vegyes vallású pár nem kérte az egyház áldását, itt is szükséges az egyházvédelem, de mennivel inkább ott, ahol lépten-nyomon előfordulnak az egyháztól való elfordulások.

Kedvezményes előfizetési áron csak azok az egyházak kapták a lapot, amelyeknek eziránti kérelmét kifejezetten teljesítettük. A kérelem benyújtásának ténve tehát nem szolgálhat a kedvezményes számlára alapul.

Postafakárékpénztári csekkszám: 49,916.

Lelkészmeghívás. A körösnagyharsánvi református egyház presbiteriuma a Percz István távozásával megüresedett lelkesi állásra egyhangúlag Juhász Gergely sarkadi hitoktató lelkeszt hívta meg. Az Isten áldása legyen a gyülekezeten és az új pásztoron egyaránt.

Hódmezővásárhelyen Marton Árpád lelkipásztort hívei gyönyörű nehéz selvemnalással és süveggel lep'ék meg önzetlen és fáradhatatlan buzgóságáért, mellyel hívei körében sáfárodott.

Kiskörösön január 16-án volt az új imaterem harmóniumának a felszentelése, melyet a három Bácsi-testvér: Gábor, Béla és Ferenc adományoztak. A jókedvű adakozót szereti az Isten!

Hány lelkes áll a debreceni református egyház szolgálatában? Sokan vannak, akik készpénznek veszik azt a szájról-szájra járó mendemondát, hogy a debreceni egyházban „70 palásos ember” van és azt hiszik, hogy ők mind lelkesi szolgálatot teljesítenek, ezzel szemben van: 7 rendes-, 7 segéd-, 11 hitoktató-, 1 belmissziói-, 1 anyakönyvvezetői- és 1 központi h'va'avezető lelkes. Nagy áldás lenne, ha 28 lelkes helyett csakugyan 70-en munkálkodnának az „Úr dolgaiban”.

Megemlékezés. Bensőséges, családias jellegű ünnepségekben részesült a nyírbogdányi református egyház agg patriárkája, Tóth Gábor, református lelkes, ki f. év január 26-án töltötte be az Isten gazdag kegyelméből neki osztályrészt jutott hatvanéves gyakorló lelkes-

kedésének az évfordulóját. Kik bizalmas, meghitt körben lenni lehattunk a prófétai lelkiületű, hű szolga örömmünnepeinek, valósággal az imádásos érzés mélyeséges gazdagságával fordulunk mindannyian az Egek Urához, hogy az ember életében eme rendkívüli mértékben nyilvánuló isteni kegyelem érvényesülésének ily közvetlen szemlélőivé tett. A 85 éves lelkesztestvér testi-lelki épsége, munkabíró ereje, beleszámítva a magas korral együttjáró természetes gyengülést, még mindig meglepően nagy és gazdag. Az a nagy lelki hozzákészültség, egyéni buzgóság, mely a sárospataki református öreg kollégium egykori segédtanárának, szeniorjának útravalóul jutott, mikor az Isten akarata folytán a nyírbogdányi ekklezsiában általvette prófétai megbízatásának a teljesítését, a hatvanéves gyakorlati tapasztalattal és kitaró munkával, mit nyerhetett gazdagságában s a gyülekezet életére kiható áldásos jelentőségben? O, az agg patriárka mindezekről mélyen hallgat; de annál jobban kiáltanak a lelki hívekké magasztosult élő kövek; az érzületben őszintévé, a gondolkodásban emelkedetté, a férfias jellemben szilárdná, a hitben s áldozatos cselekedetekben gazdagokká lett hívek, kik mindenkor mélyeséges tisztelettel ölelték körül az Úr agg szolgáját s gyülekezeti éltük apostolát. A családias ünneplés, mely házi istentisztelettel kezdődött, feledhetetlen szép emlékekkel gazdagította a hű nőt, a leghívebb élettársak egyikét s a magas társadalmi állásokat betöltő jó gyermekeket, kik kimondhatatlan benső örömmel borultak az elé az öreg szolga elé, kiből édes atyjukat, az Úr kegyelmének gazdag letéteményesét üdvözölhették a hatvanéves lelkesi tevékenység magas korháján. Az a néhány őszintén örvendező emberi szív, mely bár a szorosabb értelemben vett családi köteléken kívül állott, de gondolatban, érzésben testvériesen olvadt egybe az ünneplő családdal, megteljesedve a gondviselő Isten lelke jóságának elfogyhatatlan gondosságával, azon őszinte óhajának adott az ünnepele előtt meleg szavakban kifejezést, hogy evangéliumi egyházunk javára, Isten országának a dicsőségére s az egyetemes keresztvénség ügyeinek az előbbvitelére az isteni Gondviselés még sokáig éltesse azt a fáradhatatlan hű szolgát, kinek 60 év után is, mint 60 évvel ezelőtt, egyetlen éltető eleme: *a mindent kibékítő s a mindent újjászülő krisztusi Szeretet!* „... Akik az Úrban biznak, ereik megújul, szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el!” Ézsaiás 40. r. 31. v.

A Szülők Iskolája február 1-én 6 órakor tartotta negyedik előadását a városháza közgyűlési termében. Ez alkalommal Tóth Árpádné, tanítóképzőintézeti tanárnő tartott mélyenszántó előadást a szülők és gyermekbarátok szép számú hallgatósága előtt: „A serdülő leány lelkivilága” címmel.

Félévi bizonyítványosztás február 3-án volt a debreceni református főgimnáziumban.

Szeretevendégség lesz Kecskeméten február 6-án az új kollégium disztermében. Igét dr. Sebestyén Andor theologiai tanár hirdeti. Közreműködnek ének- és zeneszámmal dr. Sebestyén Andorné és Árokháty Béla. A szeretevendégség a testvéri érzés ápolása mellett a vasárnapi iskola munkáját szolgálja.

A **Karcagi Nőegylet** szépen sikerült estélyt rendezett a Kulturpalotában február 1-én. Megnyitó beszédet tartott Török Vince református lelképásztor, szavalt Tóth Gyula joghallgató, a helybeli műkedvelők két egyfelvonásos szindarabot adtak elő. Közreműködött a kollégiumi kis kán'us is 18 taggal. A szépen sikerült estély jövedelme a szegény és elhagyatott gyermekek és öregek segélyezésére fordítatik.

Hitvédelmi szakosztály gyűlésén, február 4-én, a kollégium disztermében Peleskegy Sándor segédlelkész tartott értékes előadást.

A **Pásztortűz** c. lap második évfolyamának első száma változatos tartalommal megjelent.

A **dunamelléki** egyházkerületben megüresedett zsinati pótképviselői tagságra Halka Sándor belsősomogyi esperest választották meg.

Vallásos estély volt január 30-án az Ispótváry-templomban. Bibliát olvasott és imádkozott Nagy Sándor segédlelkész, bibliát magyarázott Tukacs György kollégiumi szénior, előadást tartott Nagy István helmissziói lelkész, énekelt Fehér János hittanhallgató, orgonaszóló adott elő Szabó Lajos kántor. A szépen sikerült vallásos estélyt Molnár Ferenc lelkész imája rekesztette be.

Az **influenzajárvány** egyre tart. Igen sok beteg van úgy a felnőttek, mint a gyermekek között. Szerencsére a betegség enyhe lefolyású. A járvány az iskolák közül különösen a Dóczy-intézetben lépett fel, mely intézetet egy hétre a vezetőség bezáratott, a vele kapcsolatos internátust pedig két hétre.

Lelkészválasztás. A serkei gyülekezet (Gömör m.) néhai Molnár József utódjául Zajdó László zsipi lelkészt választotta meg pásztorául. Isten vezérelje a gyülekezetet és a pászort egyaránt.

Nyílt levél a kápláni kongrua ügyében. Nagytiszteletű Szerkesztő Úr! A Debreceni Prot. Lap egyik utóbbi számában megjelent ilyenformán: (az eddigi 510,000 K helyett 40 hírhez lenne egy pár szavam. Úgy érzem, hogy ez a rövid híradás mintegy kihív bennünket, káplánokat, hogy ne hagyjuk azt szó nélkül. De aztán tovább gondolkozva a dolgon, az is eszembe ötlött, hogy hát mit érünk el vele, ha felszólalunk is? Lehet-e a mi feljajdulásunk egyéb, mint pusztába kiáltó szó!? Nem is fűzöm hát tovább a mondanivalómat, legfeljebb még annyit teszek hozzá — s erre engedtessek meg nekem, hogy felhívjam nb. figyelmüket, — hogy ha a nt. Szerkesztőség a fentjelzett híradást megtoldotta volna néhány szóval, pl. ilyenformán: „(az eddigi 510 000 K helyett 40 pengő) ... tehát havi 10 000 K-val kevesebbet kapnak ezután a segédlelkészek; mert hát spórolni kell s ezt a spórolást hol lehetne elkezdeni méltóbb helyen, mint a káplánokon, hiszen azoknak úgy sines szavuk“ stb. egy ilyen szerkesztői kiszólásnak esetleg több eredménye lehetett volna, mintha mi, káplánok összefogva kezdenénk mindnyájan jajgatni. *Magyarország legöregebb káplánja.*

Az **Országos Református Jóléti és Gazdasági Társulat** (Budapest, IX., Kálvin-tér 10.) arra kér minden református lelkészt, tanárt és tanítót, hogyha élet, vagy másnemű biztosításukat a Gazdak Biztosító Szövetkezeténél eszközlik, a mi református jóléti intézményeink szempontjából nagyon kívánatos, a biztosítási ajánlatra, az első oldalon felül, okvetlen írják rá nevüket, állásukat, nemcsak azért, mert ez esetben jutalékkedvezményben részesülnek, hanem azért is, mert ezenfelül jóléti intézmé-

NEM REKLÁM, HANEM VALÓSÁG

TELEFON:
13-35.

34-52

hogy dús választékban gyönyörű szabású
férfi- és fiú ruhák olcsó árban a

TELEFON:
13-35.

MAGYAR RUHAIPAR

DEBRECEN LEGNAGYOBB FÉRFI ÉS FIÚ RUHAARÚHÁZÁBAN
PIAC-UTCA II. SZ. (közvetlen a Bika-szálló alatt) szerezhetők be.

nyeink javára külön jutalék jár. Aki ezt elmulasztja, úgy a maga, mint általános református érdekeink ellen cselekszik.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől
276—1927. szám.

Körlevél

az összes kebelbeli egyházak presbiteriumaihoz.

Budapest székesfőváros tanácsa a fővárosi gyermekeknek a nyári nagyszünetidőben szokásos nyaralattási akcióját ezévből is szándékozik tovább folytatni. Arra kérem az egyházközségek presbiteriumait, hogy fővárosunknak a jövő nemzedék érdekében kifejtett s eddig is már oly szép eredményeket elért ezen nemes törekvését anyagilag és erkölcsileg támogatni méltóztassanak.

Atyafiságos szeretettel
Debrecen, 1927 január 31.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENI VEZETŐ ÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTÚLI REF. EGYHÁZKERÜLET
HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD:

tűz-, jég-, ba eset-, szavatossági-, betöré-
ses-, és szállitmán -és élet-biztos tá-
sokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

><

43—52

Le késznek, tanároknak, tanítóknak, presbiter-
eknek és egyháziageknak a főtiszteletű és méltó-
ágos egyházkerületi E nöksége történeti meg-
álapodás alapján külön kedvezmények.

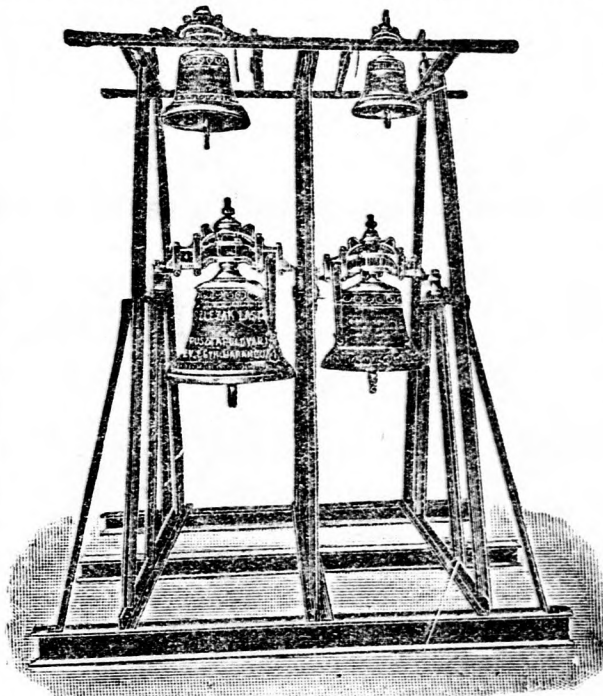
Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

SZLEZAK LÁSZLÓ

harang-ércöntöde, harangfelszere és haranglábgyár

BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját hazában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÖH-
HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913—53

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921 és 1923 évi vas- és gépipari kiállításokon aranyéremmel kitüntette ve. Számos egyházi elismerőlevél és az 1925. Országos Kézművészeti Társulat versenyen a m. kir. kormány által a 1926. évi kézműipari kiállításán a m. kir. kormány által díszoklevéllel kitüntetve.

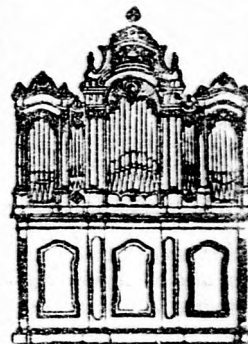
FITTLERSÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokat,
iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szeresen mérékelt árakért
Árjegyzék esküszógyvetés díjtalan

ALAPÍTTATÓ IT 1910-BEN

„DANKO” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JOZSEF.)

DEBRECEN,

Telefon: nappal 322.

KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református apolda,
Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,

hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

Debreczeni István
órásmester
Debrecen, Péterfia-u. 8.
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

IFJ. SZANTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FŐTÉR (SARJATI HÁZ)

Számos elismerőjevel művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélszerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáimért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőjelek voltak. Kelem a négyesületek hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZANTÓ JÓZSEF az „ORLE” szabója.

T. SZANTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előljárósága fiatal s. lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi díszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és meglegedését vívta ki. Ezért felkerem, sziveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, sziveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambícióju, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Éppen azért óhajtánók, hogy az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szives üdvözléssel: *Ráduly János*, presbiter.

T. SZANTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifju lelkészünknek nagy örömet szerezünk.

Fogadja szép munkájáért az előljáróság teljes elismerését.
Tisztelettel. *Ráduly János*, presbiter.

T. SZANTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.
Debrecen, 1909 ápr. 24.

Hazafias tisztelettel: *Erőss Lajos*, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárúk
állandó nagy raktára.
Telefon 6.

MOST MEGJELENT egyházi, irodalmi újdonságok:

Baja Mihály: Babiloni vizek mellett . . .	Pengő	1:50
" " Óh szép ifjúságom . . .	"	3:20
" " Ünnepi hangok . . .	"	—50
Czegléd Sándor: Sylvester bibliai kézikönyv. I. kötet . . .	"	2:40
Czegléd Sándor: Sylvester bibliai kézikönyv. II. kötet . . .	"	2:40
Czegléd Sándor: Sylvester bibliai kézikönyv. III. kötet . . .	"	2:40
Dr. Erdős Ká. o. y: Az én vallásom című ki-könyvecskéje papir-kötésben . . .	"	—36
" " F. hászok, kivonat „Az én vallásom” c. könyvecskéjéből . . .	"	—12
Fankhauser: Vasárnapi iskolai tanítások. (A bibliai történetek feldolgozása gyermekek számára, a család vallás-tanítás és vasárnapi iskolák használatára) . . .	"	14—
Hegyaljai K. s. Géza dr.: Lélek és élet. (Eg. házi beszédek) . . .	"	6—
Konfirmációi emléklap, kicsi . . .	"	—06
" " nagy . . .	"	—12
" " anyakönyv, 1 ív . . .	"	—32
" " anyakönyvi kivonat . . .	"	—05
Kováts János: Gyógyósvény. (Ölvenkét ifjúsági prédikáció) . . .	"	4:80
Makkai Sándor dr.: Aratás (Erdőadatok, Ecclesia Munka s, Beszéd, Feltámadunk. Művészet és Irodalom) . . .	"	6:80
Musnai László: János evangéliumának és leveleinek magyarázata . . .	"	4:80
Nagy István: Konfirmációi kété . . .	"	—20
Ravasz László: A magyar bánat . . .	"	1:20
Révész Imre emlékezte . . .	"	—40
Révész Imre ellete 1826—1881. (Születésének századik évfordulóján közrebocsátja a debreceni református egyházkerület presbyteriuma) . . .	"	8—
Révész Imre: Mennyei nászda . . .	"	2—
Sőtész János: Konfirmációi kate . . .	"	—40
Szabó Imre: Mi atánk (Tíz meditáció) . . .	"	1:50
Szabó Dezső: A magyar protestantizmus prou-mái . . .	"	1—
Uray Sándor: Lelkeszi szolgálati napló . . .	"	4—
Vasárhelyi János: Megvívás alattva—vígasz almi . . .	"	7—

MÉLIUSZ KIS KÖNYVTÁR . Szerkeszté Uray Sándor.
A 10 füzet együtt 360 pengő.

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyv-, papir-, írószér- és
zeneműkereskedésben

Debrecen, Ferenc József-út 26.

TELEFON: 2-70.

Postai megrendelések azonnal expedílatnak.